

Září 2015

ČESKÁ AGENTURA NA PODPORU OBCHODU/CZECHTRADE

Dittrichova 21, 128 01 Praha 2

INTERNÍ PROTIKORUPČNÍ PROGRAM

(AKTUALIZACE Č. 1)

ÚVOD

Interní protikorupční program České agentury na podporu obchodu (CzechTrade) (dále jen „IPP CT“) byl zpracován a aktualizován ve smyslu usnesení vlády ze dne 16. ledna 2013 č. 39, kterým byl schválen dokument *Od korupce k integritě – Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014*, ve znění usnesení vlády ze dne 2. října 2013 č. 752, na základě usnesení vlády ze dne 13. listopadu 2013 č. 851, kterým byl schválen Rámcový resortní interní protikorupční program, ve znění usnesení vlády č. 1057 ze dne 15. 12. 2014 o Vládní koncepci boje s korupcí na léta 2015 až 2017 a o Akčním plánu boje s korupcí na rok 2015 za současné přiměřené aplikace nařízení vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu. IPP CT je dána povinnost pravidelného ročního vyhodnocování a aktualizace, a to vždy k datu 30. září kalendářního roku a zveřejnění jeho aktuálního znění na internetových stránkách České agentury na podporu obchodu/CzechTrade (dále jen „CT“) do 30. listopadu kalendářního roku (v sekci „Zveřejňované informace“- „Interní protikorupční program CzechTrade“).

DEFINICE POJMU KORUPCE

Korupci lze charakterizovat jako *vztah dvou stran* (přičemž i v tomto smluvním vztahu platí, že na jedné straně může být více subjektů), ve kterém jedna strana *poruší své povinnosti*, především pak *zneužije určitou pravomoc* (zneužití pravomoci v sobě zahrnuje též *zneužití postavení*), za což *získá neoprávněné zvýhodnění* pro sebe nebo jiného, a to z *vlastního podnětu* nebo z podnětu *jiné osoby*, přičemž i druhá strana *získá určité neoprávněné zvýhodnění* pro sebe nebo jiného, a mezi porušením povinnosti a neoprávněným zvýhodněním je souvislost (spojitost).

Pojem korupce zahrnuje společenské jevy, které se svým charakterem liší. Liší se formy úplatku (poskytnutí nejen finančních prostředků, ale i poskytnutí informací, věcí, společenských výhod, služeb, protislužeb apod.), výše úplatku, rozsah zainteresovaných osob, složitost (od předání úplatku po složité toky peněz) i délka procesů (od jednorázové korupce po dlouhodobou organizovanou aktivitu). Vedle úplatkářství patří k hlavním formám korupce i nepotismus a klientelismus.

Korupci chápeme jako slib, nabídku, poskytnutí úplatku nebo jiné neoprávněné výhody s cílem ovlivnit něčí jednání nebo rozhodnutí. Korupcí nazýváme také žádost o úplatek a přijetí úplatku.

Boj s korupcí musí být trvalý, celospolečenský, nadstranický proces, nikoli jednotlivě uskutečňovaná či jednorázová opatření. Formy a způsoby korupce se neustále vyvíjejí spolu s vývojem ekonomického a sociálního prostředí, a stejně tak se musí neustále vyvíjet uskutečňovaný boj s korupcí.

Postih korupčního jednání upravuje zejména zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Korupční jednání dále postihuje i zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a řada dalších právních předpisů. Některé formy korupce nejsou natolik společensky škodlivé, že by musely být postihovány zákonnými sankcemi. V těchto případech (např. využívání známostí) se tak jedná „jen“ o jednání neetické, nemorální, nikoli však protiprávní.

Cíl IPP CT

- Odstranění a/nebo v maximální možné míře omezení předpokladů pro vznik korupčního jednání v rámci CT
- Identifikovat riziková místa, aktivity a jejich oblasti, při kterých by mohlo docházet ke vzniku korupce
- Definovat zásadní systémové postupy a opatření k jejich minimalizaci

Nástroje k dosažení cíle:

- Prevence korupčního jednání
- Nastavení zásad identifikace a řízení korupčních rizik
- Nastavení postupů pro odhalování korupce
- Monitoring jednotlivých úkolů přijímaných v oblasti boje s korupcí ze strany vlády

1. VYTVÁŘENÍ A POSILOVÁNÍ PROTİKORUPČNÍHO KLIMATU

Jedním z klíčových bodů IPP CT je vytváření prostředí, v němž je odmítáno korupční jednání a je zdůrazňována ochrana majetku státu. Hlavními nástroji pro budování takového prostředí jsou propagace protikorupčního postoje představenými/vedoucími zaměstnanci, propagace etických zásad, osvěta a posilování morální integrity zaměstnanců formou vzdělávání zaměstnanců a nastavení důvěryhodného mechanismu pro oznámení podezření na korupční jednání.

1.1 Propagace protikorupčního postoje vedoucími zaměstnanci

Jednou z hlavních povinností vedoucích zaměstnanců CT je prosazování protikorupčních postojů a zajišťování chování a jednání zaměstnanců podle Etického kodexu zaměstnanců CT (dále jen „Etický kodex“). Vedoucí zaměstnanci při své práci prosazují protikorupční opatření a své podřízené zaměstnance seznamují s konkrétními příklady korupčního jednání. Také upozorňují na způsoby jejich předcházení. Zaměstnanci musejí být seznámeni s korupčními riziky svých činností a postupy jak těmto rizikům předcházet, jak tyto situace řešit, jak jim předcházet a jak se vyvarovat střetu zájmů.

Protikorupční opatření s využitím nástrojů definovaných v cílech IPP CT :

1. CT jako zaměstnavatel

- do systému řízení formou interních předpisů zapracovat prvky, které brání vzniku korupčního prostředí (výběrová řízení, rozhodování více osobami, jednoznačný a jednotný výklad sporných zákonných ustanovení, vyloučení střetu zájmů a možné podjatosti, kontrolní mechanismy,...),
- důsledně provádět kontrolu aktuálnosti a dodržování interních předpisů,
- jednoznačně určit kompetence - vymezit pravomoci a odpovědnosti za činnosti s možným korupčním jednáním (např. oddělit evidenci podaných žádostí od výkonu správního řízení u agend, kde je možnost zvýhodňování klientů antidatováním přijetí žádosti a přednostním vydáním rozhodnutí),
- proškolení zaměstnanců,
- dávat veřejnosti maximum možných informací o rozhodovacích procesech v CT,
- zajistit otevřený a rovný přístup k informacím,
- důsledně prošetřovat podněty signalizující podezření na korupci.

2. Zaměstnanci CT

- nestávat se zranitelným (vydíratelným), nevytvářet potenciální podmínky pro možnou korupci, ale naopak jim svým jednáním a chováním předcházet,
- jednat a rozhodovat nestranně, dodržovat platné předpisy,
- seznámit se s Etickým kodexem a dodržovat jej,
- dle zákoníku práce: v souvislosti s výkonem zaměstnání nepřijímat dary nebo jiné výhody, s výjimkou darů nebo výhod poskytovaných zaměstnavatelem, u něhož jsou zaměstnání, nebo na základě právních předpisů,
- dokumentovat postup tam, kde by mohlo dojít k podezření na korupci nebo k pokusu o ni (provádění záznamů do spisu, pracovní postupy by měly být transparentní tak, aby práce mohla být kdykoliv překontrolována; informování nadřízeného zaměstnance),
- jednání s potenciální možností pokusu o korupci provádět za přítomnosti dalšího zaměstnance,
- odmítat nabídky požitků, kdy nabízející žádnou protislužbu nepožaduje, ale cíleně u přijímajícího vyvolává pocit závazku,
- pokud možno neudržovat soukromé styky se subjekty, ve vztahu k nimž CT vykonává činnosti s potenciální možností korupce,
- neprodleně oznámit přímému vedoucímu zaměstnanci, pokud jsou ve vyřizované věci podjatí, nebo by u nich mohlo dojít ke střetu zájmů,
- nevyhovovat případnému nevhodnému nátlaku vedoucích zaměstnanců, ani občanů (např. na přednostní vyřízení jejich záležitosti),
- upozornit přímého vedoucího zaměstnance, pokud se domnívají, že existuje možnost korupce z důvodu nesprávného pracovního postupu nebo nedostatečné kontroly,
- neprodleně oznámit přímému vedoucímu zaměstnanci (v případě podezření na korupční jednání přímého vedoucího zaměstnance jeho přímému vedoucímu zaměstnanci) úplné informace o případném podezření z korupčního jednání,
- nezneužívat informace získané v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného.

3. Vedoucí zaměstnanci CT (nad rámec povinností stanovených řadovým zaměstnancům CT)

- propagovat a prosazovat protikorupční postoje = základní povinnost každého vedoucího zaměstnance,
- vytvářet a posilovat prostředí odmítající korupci, snižovat motivaci zaměstnanců ke korupci a zvyšovat pravděpodobnost jejího odhalení,
- vytvářet takové pracovní podmínky, aby možnost korupčního jednání byla minimalizována,
- neobcházet při udělování příkazů služební pořádek (subordinaci),
- zveřejňováním informací umožnit veřejnou kontrolu hospodaření státu jak zaměstnanci, tak veřejností, a tím zvyšovat pravděpodobnost odhalení korupce a odrazovat od korupčního jednání,
- aktivně propagovat Etický kodex a průběžně vyhodnocovat jeho účinnost; řešit zjištěná porušení Etického kodexu podřízenými zaměstnanci,
- zajišťovat protikorupční proškolení zaměstnanců vykonávajících vzhledem ke korupci rizikové činnosti,
- důsledně kontrolovat práci podřízených zaměstnanců,
- důsledně prošetřovat podněty signalizující podezření na korupci.

1.2 Etický kodex

Etický kodex zaměstnanců CT je dostupný všem zaměstnancům na sharepointu CT a je přílohou č. 2 Pracovního řádu vydaného pod ev. č. : CT-R—RED-04/10.04.

Etický kodex je v tomto opatření formulován stručně a srozumitelně, všem vedoucím zaměstnancům je v něm uloženo seznámit podřízené zaměstnance při nástupu do zaměstnání s tímto dokumentem. Vedoucí zaměstnanec je také odpovědný za dodržování obsahu kodexu etiky jemu podřízenými zaměstnanci a nastavení kontrolního systému jeho dodržování v závislosti na velikosti útvaru a předmětu jeho činnosti. Porušení Etického kodexu je posuzováno jako porušení zákoníku práce, resp. Pracovního řádu CT (vnitřního předpisu) se všemi jeho důsledky.

1.3 Vzdělávání zaměstnanců

Nově příchozím zaměstnancům CT jsou v rámci vstupního školení poskytnuty základní informace o programu boje s korupcí. V oblasti vzdělávání bude dále postupováno podle platných interních norem týkajících se vzdělávání zaměstnanců.

Další možností vzdělávání zaměstnanců v této oblasti je účast na externích/interních školeních, seminářích nebo konferencích týkajících se tematiky boje s korupcí. Vedoucí útvarů jsou povinni zaměstnance svých útvarů pravidelně školit (min. 1x ročně) v oblasti protikorupční tematiky (dodržování etických zásad při výkonu práce, boj proti korupčnímu jednání, následky odhalených korupčních jednání, detekce korupčních jednání apod.) Tento postup lze také uskutečnit v rámci společné vzdělávací aktivity, ať již na úrovni jednotlivých útvarů či s působností pro celý CT, či v rámci tematicky zaměřených seminářů určených všem zaměstnancům CT.

1.4 Systém pro oznámení podezření na korupci

V rámci stávající organizační struktury CT je určen zaměstnanec právního oddělení, který přijímá oznámení a činí úkony týkající se prošetření v nich obsažených podezření (dále jen „prošetřovatel“), přičemž postup prošetření a formy podání oznámení jsou definovány níže.

1.4.1. Oznamování protiprávního jednání zaměstnanci CT lze činit prostřednictvím:

1) podání oznámení prošetřovateli, který

- a) přijímá oznámení, sestavuje nestrannou komisi pro prošetření v nich obsažených podezření, týkají-li se zaměstnance CT,
- b) kontroluje a spravuje obsah schránky pro příjem oznámení v listinné podobě a úložiště přijatých datových zpráv adresy elektronické pošty pro příjem oznámení v elektronické podobě každý pracovní den, sepisuje záznam ústního podání oznámení s oznamovatelem,
- c) utají totožnost oznamovatele, který o to v oznámení požádá. Prošetřovatel v tomto případě postupuje tak, že vloží originál oznámení, popřípadě dalších dokumentů obsahujících údaje, ze kterých lze dovodit totožnost oznamovatele, do zapečetěné obálky a pro potřeby vedení spisu vyhotoví jejich kopie, v nichž tyto údaje znečitelní,
- d) prošetření podezření bude ukončeno do 20 kalendářních dnů ode dne přijetí nebo postoupení oznámení a ve zvlášť složitých případech do 40 kalendářních dnů ode dne přijetí nebo postoupení oznámení,
- e) vyhotoví o průběhu a výsledcích prošetření písemnou zprávu. Potvrdí-li se prošetřením podezření uvedené v oznámení, zpráva dále obsahuje návrh opatření, jež mají být učiněna,
- f) zašle zprávu o prošetření oznamovateli, je-li mu znám. Potvrdí-li se prošetřením podezření uvedené v oznámení, zpracuje generálnímu řediteli písemnou informaci v souladu s článkem 4.1.,
- g) vyrozumí o učiněných opatřeních oznamovatele,

h) zjistí-li, že oznámeným protiprávním jednáním mohlo dojít ke spáchání trestného činu, neprodleně postoupí oznámení orgánu činnému v trestním řízení. Zjistí-li, že oznámeným protiprávním jednáním mohlo dojít ke spáchání správního deliktu, neprodleně postoupí oznámení správnímu orgánu příslušnému k jeho projednání,

i) eviduje oznámení a s nimi související dokumenty v samostatné evidenci dokumentů; vede spis vytvořený v souvislosti s oznámením odděleně od ostatních spisů, skartační lhůta pro tento spis je určena v délce 10 let (z fyzických osob působících v CT mají k evidenci po dobu jejich vedení a uchování přístup pouze prošetřovatel a interní auditor); obsah obálky lze po dobu jejího uchování v CT zpřístupnit pouze pro potřeby trestního řízení, soudního řízení nebo správního řízení, je-li to nezbytné pro dosažení jejich účelu),

j) předloží gesčnímu útvaru zřizovatele ke dni 5. 10. příslušného kalendářního roku písemnou zprávu o řešených případech korupčního charakteru. Ve zprávě uvede alespoň celkový počet oznámení, počet oznámení, která byla předána k prošetření jinému prošetřovateli, orgánu činnému v trestním řízení nebo správnímu orgánu příslušnému k projednání správního deliktu, počet probíhajících prošetření, počet ukončených prošetření, zjištěné nedostatky a opatření učiněná na základě zpráv o prošetření.

2) schránky pro příjem listinných oznámení poukazujících na korupční jednání na CT, která se nachází ve 2. patře budovy (umístěna na registratuře u recepce CT) a je přístupná všem zaměstnancům bez omezení,

3) elektronické pošty pro příjem oznámení v elektronické podobě - korupce@czechtrade.cz,

4) anonymního formuláře pro zaměstnance (viz Příloha č. 4).

Minimální rozsah oznámení podezření na korupční jednání:

- 1) identifikace osob podezřelých ze spáchání nepřípustného jednání a všech dalších osob profitujících z nepřípustného jednání,
- 2) podrobný a souvislý popis nepřípustného jednání včetně časového sledu,
- 3) konkrétní důkazy o nepřípustném jednání nebo jiné konkrétní poznatky podporující podezření ze spáchání nepřípustného jednání.

1.4.2 Podávání stížností, podnětů a oznámení

K protikorupčním opatřením CT patří i **vyřizování stížností, podnětů a oznámení** na podezření z korupčního jednání od externích subjektů. V tomto kontextu jsou případní stěžovatelé oprávněni obracet se na CT se stížnostmi např. proti nevhodnému chování pracovníků CT, či proti nesprávnému úřednímu postupu. Každý podnět na možné korupční jednání, který CT obdrží prostřednictvím níže uvedených adres, je posouzen a v případě, že je shledán jako opodstatněný, je postoupen prošetřovateli.

Stížnosti, podněty a oznámení lze podávat prostřednictvím :

1) e-mailové adresy pro podněty a stížnosti – korupce@czechtrade.cz

2) listinného oznámení – možno zaslat či osobně doručit na adresu – Česká agentura na podporu obchodu/CzechTrade, Dittrichova 21, 128 01 Praha 28.

Minimální obsah podání :

- jméno, příjmení, kontaktní poštovní adresu a podpis stěžovatele,

- označení firmy, její sídlo, označení a podpis statutárního zástupce, stěžuje-li si právnická osoba,
- stručný popis toho, čeho se stěžovatel domáhá, případně uvedení, jaké právo stěžovatele bylo porušeno a jakým způsobem,
- konkrétní údaje, které pomohou při prošetřování.

Na internetu lze také najít na webové adrese www.korupce.cz podrobné informace týkající se boje s korupcí v České republice, včetně aktuální Vládní koncepce boje s korupcí, Protikorupčního manuálu pro občany a kontaktů na Úřad vlády či ministerstva a ostatní orgány státní správy v případě podezření na korupci.

1.5. Ochrana oznamovatelů

CT si je vědom, že oznamovatelé korupčního jednání, jako klíčové osoby v procesu odhalování korupce a podvodů, jsou velmi zranitelnou skupinou a mohou být vystaveni pracovní šikaně. Zaměstnanci jsou zpravidla první, kdo se o nekalých praktikách na pracovišti dozví. CT dbá na to, aby nebylo možné zveřejnit totožnost oznamovatele bez jeho souhlasu, a snaží se chránit oznamovatele proti jakémukoli znevýhodňování v důsledku podaného oznámení. CT chrání jakékoli oznámení, které bylo učiněno v dobré víře ve smyslu důvodného přesvědčení, i přestože bylo např. mylné. Při úmyslném nepravdivém oznámení bude postupováno podle platných právních předpisů.

2. TRANSPARENTNOST

CT považuje za klíčový nástroj účinné prevence korupčního jednání především transparentnost. Míra transparentnosti obecně a zejména ve veřejném sektoru významně ovlivňuje míru korupce ve společnosti.

V rámci zajišťování transparentnosti je podporována informovanost nejširší veřejnosti prostřednictvím webového rozhraní www.czechtrade.cz. Stránky jsou rovněž zdrojem informací o aktivitách CT, jakožto organizace zřízené na podporu exportních aktivit podnikatelských subjektů.

Výsledky kontrol, které provádějí jednotlivé složky vnitřního kontrolního systému, a výsledky činnosti vnějších kontrolních orgánů, jsou vyhodnocovány i z hlediska možné korupce. Na základě těchto rozborů jsou na příslušných řídicích úrovních přijímána opatření k odstranění nedostatků a zabránění jejich opakování. Současně jsou doplňovány a příslušné vnitřní předpisy CT.

Pokud jsou v rámci kontrol zjištěny skutečnosti, ze kterých pro CT vyplývá oznamovací povinnost ve smyslu trestního řádu, je podáno oznámení orgánům činným v trestním řízení.

Všechny uvedené oblasti jsou v rámci CT upraveny příslušnými vnitřními předpisy, kterými je zajištěna aplikace a provedení příslušných obecně závazných právních předpisů a jejich doplnění.

2.1. Zveřejňování informací o veřejných prostředcích

Transparentnost umožňuje kontrolu hospodaření CT jak zaměstnancům, tak veřejnosti. Zvyšuje pravděpodobnost odhalení možného korupčního jednání a tím také od něj odrazuje.

CT zveřejňuje Výroční zprávu o činnosti CT. Informace jsou dostupné na <http://www.czechtrade.cz>, v sekci představení CzechTrade a Výsledky.

Zveřejňování informací o veřejných zakázkách je upraveno zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a Opatřením ministra průmyslu a obchodu, kterým se vydává

Metodika veřejných zakázek (dále jen „Metodika“). Touto Metodikou jsou upraveny postupy při uplatňování zákona a dalších souvisejících předpisů u podlimitních a nadlimitních veřejných zakázek a postupy u veřejných zakázek malého rozsahu. Agentura má zpracovány vlastní směrnici k zadávání veřejných zakázek, dle které postupuje.

Informace a dokumenty k veřejným zakázkám jsou zveřejňovány:

- na profilu zadavatele,
- ve Věstníku veřejných zakázek,
- v Úředním věstníku Evropské unie.

A dále dle směrnice, která upravuje i zadávání veřejných zakázek malého rozsahu a která zpřísňuje a upřesňuje ustanovení zákona, jsou uveřejňovány zadávací dokumentace veřejných zakázek s předpokládanou hodnotou od 100 tis. Kč bez DPH na internetových stránkách agentury. Informace k zakázkám soutěžených na e-tržišti jsou na něm automaticky i ukládány a uveřejněny.

Informace týkající se veřejných zakázek jsou dostupné na www.czechtrade.cz, v sekci *Veřejné zakázky*.

CT zveřejňuje nabídky prodeje veškerého nepotřebného majetku určeného k prodeji na svých internetových stránkách v sekci „Zveřejňované informace“.

Nemovitý majetek, resp. evidenční data o administrativních budovách v hospodaření rezortu, jsou evidovány v systému Centrální registr administrativních budov (CRAB), který spravuje Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. V systému jsou vloženy a postupně se doplňují data o právních vztazích a pravidelně čtvrtletně se zveřejňují ekonomické údaje o provozu podle vydané metodiky.

Nákupy jsou prováděny např. formou elektronizace zadávacích řízení, centralizovaným nakupováním nebo zadáváním veřejných zakázek prostřednictvím elektronického tržiště. Smlouvy se zveřejňují na profilu zadavatele v elektronické formě (formát pdf či jpg) v souladu se zákonem o veřejných zakázkách.

CT zveřejňuje informace o veřejných prostředcích dle platných a účinných právních předpisů (zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění, zák. č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, v platném znění, zákon č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích, v platném znění, zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění a v rozsahu daném vnitřním předpisem organizace :

- informace o výsledcích hospodaření v rámci Výroční zprávy
- informace k výběru dodavatelů včetně veřejných zakázek
- informace k poskytování dotací, evropských či jiných fondů
- informace vztahující se k nakládání s majetkem agentury
- informace o uskutečněných veřejných zakázkách
- uzavřené smlouvy včetně dodatků

2.2. Zveřejňování informací o systému rozhodování

Zveřejňování informací o systému rozhodování v CT je prováděno v souladu s platnou legislativou, v rozsahu daném vnitřními předpisy. Informace o systému rozhodování CT pro veřejnost jsou součástí povinně zveřejňovaných informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů a jsou zveřejňovány na www.czechtrade.cz, v záložce *Povinné informace*.

V rámci transparentního zpřístupňování informací o struktuře a kompetencích při rozhodování jsou na webové stránce CT zveřejňovány následující údaje:

- a) Působnost CT
- b) Organizační struktura CT
- c) Seznam poradců a poradních orgánů CT

Všichni zaměstnanci mají povinnost dodržovat obecně závazné právní normy a vnitřní předpisy CT. Vedoucí zaměstnanci mají povinnost dohlížet na dodržování obecně závazných právních norem i vnitřních předpisů CT u podřízených zaměstnanců v rámci jejich útvarů. Za základní předpoklad nekorupčního prostředí považuje CT striktní dodržování již existujících norem a důsledné vyvozování sankcí při jejich neplnění.

2.3. Zveřejňování ostatních informací

Na www.czechtrade.cz, v sekci *Povinné informace – Přehled zákonů* je možno dohledat seznam platných právních předpisů CT, který je průběžně aktualizován. Jedná se o přehled nejdůležitějších právních předpisů, jimiž se CT při své činnosti řídí.

3. ŘÍZENÍ KORUPČNÍCH RIZIK A MONITORING KONTROL

Korupční riziko je možnost, že při zajišťování činností CT nastane určitá událost, jednání nebo stav s následnými nežádoucími dopady na plnění schválených záměrů a cílů.

Aktivní řízení korupčních rizik napomáhá identifikovat oblasti se zvýšeným korupčním potenciálem a prověřovat a posilovat existenci a funkčnost kontrolních mechanismů v těchto oblastech. Cílem je nastavit účinné řídicí a kontrolní mechanismy a zajistit efektivní odhalování korupčního jednání.

Řízení korupčních rizik obsahuje 3 hlavní části: hodnocení korupčních rizik, monitoring kontrolních a řídicích mechanismů a prošetřování rizikových oblastí.

3.1. Hodnocení korupčních rizik

Problematika rizik, včetně rizik korupčních, je pravidelně vyhodnocována v rámci účinného nastavení řídicích a kontrolních mechanismů. Mapa celkových rizik je v rámci CT každoročně aktualizována vždy ke 31. 1. a 31. 7. příslušného roku. Tato aktualizace probíhá prostřednictvím metodiky řízení rizik v CT (CT-P-RPJ-03/09.09), kde jsou vyhodnocována rizika podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který je proveden Metodickým pokynem č. 6CHJ Ministerstva financí ČR (k jednotnému uplatňování závazných pravidel a doporučení pro systém řízení rizik v orgánech veřejné správy) a Metodickou pomůckou č. 17 Ministerstva financí ČR, k nastavení řídicí kontroly podle COSO ERM se zaměřením na řízení rizik v orgánech státní správy.

V katalogu jsou uvedena rizika korupce implicitně (latentně) určitým podílem v mnoha rizicích identifikovaných a zařazených do katalogu rizikových oblastí.

Od roku 2015 bude hodnocení korupčních rizik v CT prováděno odděleně od celkových rizik CT.

Hodnocení korupčních rizik obsahuje:

- a) identifikaci a hodnocení korupčních rizik ve všech dotčených oblastech**

Byl vyhotoven samostatný katalog korupčních rizik (viz Příloha č. 1), ve struktuře odrážející možné rizikové oblasti.

Korupční rizika jsou charakterizována dvěma parametry: pravděpodobností výskytu rizika a jeho možným nežádoucím dopadem; s hodnotami pohybujícími se v intervalu od 0,1 do 5,0 (viz tabulky).

Pravděpodobnost výskytu rizika

Hodnota	Označení	Popis
1	Téměř nemožné	Vyskytne se pouze ve výjimečných případech
2	Výjimečně možné	Někdy se může vyskytnout, ale není to pravděpodobné
3	Běžně možné	Někdy se může vyskytnout
4	Pravděpodobné	Pravděpodobně se vyskytne
5	Hraničí s jistotou	Vyskytne se skoro vždy

Dopad rizika

Hodnota	Označení	Popis
1	Téměř neznamenný – velmi malý	Nemá vliv na činnost CT, na úrovni managementu není potřeba řešit
2	Drobný - malý	Má vliv pouze na vnitřní chod některých oddělení, většinou vyřeší vedoucí oddělení
3	Významný - střední	Negativní vliv na dosažení stanovených cílů, vyžaduje řešení ředitelů odborů či sekcí
4	Velmi významný - vysoký	Riziko má významný vliv na činnost CT a negativně ovlivňuje dosažení stanovených cílů organizace, řešení je vyžadováno od vrcholového vedení
5	Nepříjemný – velmi vysoký	Riziko by mohlo mít vliv na existenci CT a poškodit dobré jméno či způsobit ztrátu věrohodnosti, vyžaduje se řešení od vrcholového vedení organizace

Součinem hodnot těchto dvou parametrů je významnost rizika, která charakterizuje úroveň korupčního rizika. V rámci metodiky řízení korupčních rizik v agentuře CZ jsou definovány tři stupně významnosti korupčního rizika: korupční riziko nízké (interval 0-2) střední (interval 3-8) a vysoké (interval 9 – 25).

Číselné ohodnocení a následné zařazení korupčních rizik do jednotlivých skupin podle významnosti neodráží hodnocení úrovně manažerské profesionality, ale vyjadřuje pouze korupční potenciál jednotlivých činností a je indikátorem pro přesnější určení oblastí, jimž je nutné věnovat zvýšenou pozornost.

Korupční rizika budou vyhodnocována na úrovni rizikových oblastí. Pro získání detailnějšího pohledu na jednotlivá rizika bude za každou oblast vyplněna samostatná tabulka, kde bude kromě stanovení pravděpodobnosti, dopadu a významnosti korupčních rizik podrobně popsán scénář možného korupčního jednání, související předpisy pro snížení korupčního jednání a hlavně pak způsob, kterým bude pravděpodobnost výskytu nebo dopad tohoto jednání snížena, popř. zcela eliminována (viz Příloha č. 2).

b) mapa korupčních rizik

Hodnoty stanovené u jednotlivých rizik budou agregovány na úroveň CT, tzn. bude vytvořena a každoročně aktualizována mapa korupčních rizik CT, vždy ke 30. 9. (viz Příloha č. 3).

c) stanovení strategie řízení korupčních rizik

Nastavená strategie řízení korupčních rizik bude na základě protikorupčních auditů, vyhodnocování mapy korupčních rizik, informací z Úřadu vlády ČR a tzv. „best practice“ aktualizována.

d) přijetí opatření ke snížení pravděpodobnosti či dopadu korupčních rizik

Ke všem rizikům, která budou identifikována v rámci mapy korupčních rizik podle jednotlivých oblastí, budou přijímána relevantní opatření ke snížení či úplné eliminaci těchto rizik. Základem těchto opatření bude dodržování právních a vnitřních předpisů. Tyto obecné předpisy, platné pro všechny zaměstnance CT, dále doplní další specifická opatření podle jednotlivých odborů či sekcí, s konkrétními termíny a konkrétními odpovědnostmi.

3.2. Monitoring kontrolních mechanismů odhalujících korupci

Monitoring mechanismů používaných k identifikaci, resp. k odhalování korupčních rizik bude zabezpečen pravidelným testováním. Hodnocení úrovně řídicích a kontrolních mechanismů je zásadní z hlediska toho, jak jsou účinné pro zabránění či odhalení korupčního jednání. V případě potřeby je nutné přijímat opatření posilující tyto mechanismy. Zvýšené úsilí bude směřovat zejména do oblastí, v nichž je riziko korupce hodnoceno jako vysoké.

3.3. Prošetřování rizikových oblastí

V oblastech, v nichž je riziko korupce hodnoceno jako významné, je třeba provádět pravidelná prošetřování s cílem identifikace a vyhodnocení skutečností nasvědčujících výskytu korupčního jednání.

V prováděných interních auditech bude věnován prostor problematice korupčních rizik, kromě toho budou do ročního plánu interních auditů nadále zařazovány interní protikorupční audity.

4. POSTUPY PŘI PODEZŘENÍ NA KORUPCI

Včasné prošetření podezření na korupční jednání jednoznačně zvyšuje možnost jeho úspěšného prokázání. Jeho následný rozbor slouží pro posílení preventivních mechanismů, které sníží riziko možného opakovaného výskytu korupce a vede ke zvýšení prevence korupčního jednání a transparentnosti. Cílem CT je minimalizovat ztráty způsobené detekcí případného korupčního jednání a eliminovat jeho výskyt či případné opakování obdobného scénáře. V případech zjištěného korupčního jednání dochází ze strany CT k implementaci opatření, která omezí opakování tohoto jednání. Opatření jsou uskutečňována v rovině úpravy vnitřních předpisů, disciplinárním opatřením či řešením vzniklých škod.

4.1. Postupy při prošetřování podezření na korupci

Hlavním cílem protikorupčních aktivit CT je zajistit včasnou a účinnou reakci na možná podezření ze spáchání korupce či podvodu a minimalizovat rizika, která by k možnému korupčnímu jednání

vedla. Korupční jednání je v rámci CT klasifikováno jako závažná událost. Důraz je kladen zejména na rychlost a důkladnost postupu pro zamezení ztrát či škod a jiným újmám na majetku státu.

Zaměstnanci se při oznamování korupce zpravidla obrací na prošetřovatele, pokud oznámení nesměruje proti této osobě, případně mohou v rámci svého požadavku na zachování anonymity využít schránky pro podání písemných oznámení.

Prošetřovatel přijme oznámení od zaměstnance, které spolu s podkladovými materiály vyhodnotí a rozhodne o okamžitých opatřeních v rámci svých kompetencí.

Prošetřovatel předá bez zbytečného odkladu oznámení vedení CT (generální ředitel, v jeho nepřítomnosti zástupce generálního ředitele), který bez zbytečného odkladu ustanoví nestrannou komisi (členem komise nemůže být ustavena osoba/zaměstnanec se vztahem k útvaru, vůči které oznámení směřuje) pro prošetření obsahu oznámení. Prvotní šetření musí být provedeno diskrétně a co nejrychleji. Zahrnuje i posouzení a prověření oznámených informací z hlediska možného vykonstruovaného oznámení podaného s cílem poškodit např. jiného zaměstnance.

Komise, která odpovídá za prvotní šetření, na základě shromážděných důkazů dospěje k závěru, že ke korupčnímu jednání nedošlo, uzavře případ a předá podrobnou písemnou zprávu ze šetření prošetřovateli. V této zprávě uvede výsledky šetření a důvody jeho ukončení.

V případě, že prvotní šetření potvrdí podezření na korupční nebo jiné protiprávní jednání, bude neprodleně o těchto skutečnostech vyzooměn prošetřovatel, který v součinnosti s ustavenou komisí provede prověření obdržných informací, vyhodnotí podklady a zpracuje generálnímu řediteli CT písemnou informaci. V případě podezření ze spáchání trestného činu přiloží k informaci i návrh na podání podnětu orgánům činným v trestním řízení, ve kterém budou popsány skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo k podezření ze spáchání trestného činu. Zároveň bezodkladně přijme opatření k odstranění podmínek, které přispěly k protiprávnímu jednání.

4.2. Následná opatření

Cílem je minimalizovat ztráty způsobené korupčním jednáním a zabránit výskytu dalšího obdobného jednání. Zdrojem pro nastavení adekvátních nápravných opatření jsou např. : zprávy ustavené komise pro prošetření oznámení na podezření z korupčních jednání, hodnotící zpráva z identifikace a hodnocení korupčních rizik, závěry shledané interním auditorem CT v rámci konaných periodických interních auditů apod. K dalším nástrojům patří též stanovení následných opatření spočívajících v řešení vzniklých škod, disciplinárním opatřením a úpravě nastavení vnitřních procesů, následně pak zveřejňování informací a závěrů.

5. VYHODNOCOVÁNÍ INTERNÍHO PROTIKORUPČNÍHO PROGRAMU CT

Cílem vyhodnocení IPP CT je zdokonalovat tento program a umožnit koordinaci protikorupčních aktivit v rámci celého rezortu.

5.1. Vyhodnocování IPP CT

Vyhodnocení účinnosti IPP CT a jeho případná aktualizace je zaměřena na plnění jednotlivých částí programu, na účinnost tohoto plnění a na plnění protikorupčních aktivit a je prováděno v ročních intervalech.

Postupy vyhodnocování jsou závazné pro všechny zaměstnance CT, ve vnitřních předpisech jsou nastavovány a upřesňovány konkrétní odpovědnostní kompetence.

Aktuální protikorupční program je uveřejněn na webovém rozhraní CT.

5.2. Zprávy o IPP CT

V rámci vyhodnocování účinnosti IPP CT je každoročně vypracována zpráva o plnění programu a přijatých nápravných opatřeních.

5.3. Aktualizace IPP CT

IPP CT je aktualizován v případě potřeby jeho zpřesnění. Aktualizace probíhá v souladu s aktuálním zněním

- protikorupční strategie vlády,
- RIPP MPO (Rezortní interní protikorupční program Ministerstva průmyslu a obchodu),
- případně dalších dokumentů týkajících se boje s korupcí.

6. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Zpracováním IPP CT je v rámci kompetenční pravomoci CT zabezpečeno provedení plnění úkolů stanovených usnesením vlády ČR č. 752/2013 (ve znění usnesení vlády č. 851/2013).

Přílohy:

- Příloha č. 1 – Kategorizace rizik CzechTrade
- Příloha č. 2 – Anonymní formulář pro zaměstnance
- Příloha č. 3 – Úkoly zaměstnanců CT plynoucí z IPP CT